

Opschrift

Vergadering van 11 mei 2026

Nummer: 2026_MV_00421

Onderwerp:

Mondelinge vraag van raadslid Liesbet De Weder: Gevolgen van toenemende verzilting van de Moervaart voor het ecosysteem en de natuur

Raadslid(-leden):

Liesbet De Weder - groen

Bevoegd: Bram Van Braeckevelt

Omschrijving van de vraag

Toelichting:

Vorige maand berichtte de VRT over de toenemende verzilting van het kanaal Gent-Terneuzen, veroorzaakt door de toenemende droogte. Door de klimaatopwarming komen droogtes vaker en intenser voor. Daardoor moest de nieuwe zeesluis in Terneuzen al verschillende keren dicht blijven. De zeeschepen die richting Gent willen varen, worden er gestremd. Ze moeten dan wachten en 'in blok' door de sluisen varen. Zo komt er ook minder zout in het kanaal terecht.

Vorig jaar was de verzilting erger dan ooit. Die wordt normaal gesproken deels opgevangen door water dat in het kanaal stroomt, vanuit de Moervaart. Maar door de droogte valt die toevoer terug. Het zoutere kanaalwater stroomt ook in de rivieren. Dat vormt een bedreiging voor de natuur en de landbouw. Tijdens een 'gewone' zomer wordt de zoutgehalthenorm in de Moervaart nu al overschreden met 11 procent, tijdens een droge zomer gaat het zelfs om 37 procent.

Een werkgroep van de Vlaams-Nederlandse Scheldecommissie (VNSC) heeft vijf verschillende scenario's onderzocht en heeft gekozen voor het scenario waarbij er eerst wordt ingezet op de ontkoppeling van Moervaart van het kanaal Gent-Terneuzen. Zo kan de oprukkende 'zouttong' er een halt worden toegevoerd, wat goed nieuws is voor de natuur en de landbouw. Er zou ook een sluis of stuw, en een vistrap moeten komen zodat het water weg kan bij hevige regen. Dat zou 34 miljoen euro kosten. De voorgestelde ingrepen zouden ervoor zorgen dat een zouter kanaal geen grote impact meer heeft op de natuur in de Moervaartvallei.

Vraag:

- Welke impact heeft de vastgestelde verzilting op de natuurwaarden van de koppingsgebieden in de Gentse kanaalzone?

- Op welke manier is Stad Gent betrokken bij de beleidsmaatregelen om de impact van de verzilting in de koppelingsgebieden te remediëren?
- Heeft de toenemende verzilting ook impact op (het beheer van) andere groenzones binnen de Stad?

Antwoord

Beste collega De Weder,

De klimaatcrisis heeft inderdaad een hele hoop gevolgen waar vaak minder bij stil gestaan wordt en die dus minder gekend zijn. De verzilting van de binnenwateren door droogte en de impact daarvan op landbouw, natuurgebieden, economische activiteiten, ... is daar één van.

Specifiek voor de Gent verschilt de impact van de verzilting natuurlijk naargelang de ligging van het koppelingsgebied. Hoe verder afgelegen van het kanaal, hoe minder de impact zal zijn. De koppelingsgebieden die gelegen zijn net naast het kanaal, zullen potentieel het meest beïnvloed worden. In deze zijn dit dus de gebieden Doornzele-Kanaalzijde en Rieme-Oost. Maar ook de gebieden met rechtstreekse waterverbinding worden, net zoals bij de Moervaart(vallei), beïnvloed.

Stad Gent is vertegenwoordigd in de Werkgroep Droogte van de Vlaams-Nederlandse Scheldec commissie (VNSC). Parallel zijn in 2025 twee workshops met stakeholders georganiseerd m.b.t. de ontkoppeling van de Moervaart. Daaruit bleek dat er nog te veel kennisleemtes zijn om direct over te gaan tot concrete maatregelen. Er is een plan van aanpak opgesteld om deze leemte dicht te rijden en zo snel mogelijk duidelijkheid te krijgen over hoe de Moervaartvallei robuust kan worden beschermd. De VNSC zal hiervoor extra middelen vragen aan de bevoegde overheden.

De Stad Gent heeft ook afgevaardigden in de kerngroep Gentse Kanaalzone en zetelt uiteraard in de Raad van Bestuur van Nort-Sea Port. De lead van de onderzoeken zit wel bij de hogere overheid.

De directe impact op andere groenzones binnen Stad Gent werd nog niet onderzocht, maar zal eerder minimaal of afwezig zijn, gezien de verzilting vermindert naarmate men verder landinwaarts, dus dichterbij Gent komt.

Er is wel een onrechtstreekse impact: de Groendienst gebruikt namelijk water uit de bevaarbare waterlopen voor de gietrondes. Zodra het water te zout is, kunnen we dit niet meer gebruiken voor het gieten van onze plantsoenen. En dit is een reëel probleem. Zo stellen we de laatste jaren vast dat het water van de bevaarbare waterlopen (vnl Kanaal Gent-Terneuzen en Ringvaart) steeds sneller en steeds verder stroomopwaarts te zout wordt om te gebruiken voor het begieten van plantgoed.

Collega's, ik besluit. Verzilting is een reëel probleem en is duidelijk gelinkt met de klimaatwijziging. Als Stad moeten we nu volop inzetten op het dichtmaken van kennisleemtes om vervolgens zo snel als mogelijk te schakelen voor een robuuste bescherming van de Moervaartvallei en de andere kwetsbare gebieden.
